

ผลของการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง
ความคาดหวังในผลลัพธ์ และทักษะการปฏิบัติ
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ
นักเรียนประถมศึกษาชาย

จุฑาวดี กมลพรมงคล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)
สถาบันพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP)
และศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)
ประจำปี 2554

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ จุฑาภาดี กมลพรมงคล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตาม หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

.....
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
.....ประธาน
(ดร.วนลดา ทองใบ)

.....
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

.....
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์)

.....
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา คุณทรงเกียรติ)

คณะพยาบาลศาสตร้อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพา

.....
.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิภรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ 8 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษาแนะนำ และให้กำลังใจ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือให้มีคุณภาพอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขตที่ 3 จังหวัดชลบุรี ผู้อำนวยการโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างทุกคน ที่ให้ความร่วมมือ จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูจดเวทิตาแด่ บพการี บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

จุฑาวดี กมลพรมงคล

50920582: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: การสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตน / นักเรียนประถมศึกษาชาย/ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จุฑาหวดี กมลพรมงคล: ผลของการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการรับรู้
ความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์ และทักษะการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ของนักเรียนประถมศึกษาชาย (EFFECTS OF SELF-EFFICACY
ENHANCEMENT ON DRINKING REFUSAL SELF-EFFICACY, OUTCOME
EXPECTANCY AND SKILLS AMONG MALE PRIMARY SCHOOL STUDENTS)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: พรนภา หอมสินธุ์, Ph.D., รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, Ph.D.

91 หน้า ปี พ.ศ. 2554.

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังทดลอง มี
วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ ความคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทักษะการ
ปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระหว่างกลุ่มนักเรียนประถมศึกษาชายที่เข้าร่วมโปรแกรมกับ
กลุ่มนักเรียนประถมศึกษาชายที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มละ 30 คน สุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลอง
โดยการจับฉลาก และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มควบคุมให้มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มทดลอง
ในเรื่องอายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการสร้างเสริมสมรรถนะ
แห่งตนซึ่งพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของแบนดورا (Bandura, 1997) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและประยุกต์
มาจากการศึกษาที่ผ่านมา แบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล การรับรู้ความสามารถ
ของตนเองต่อการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิเสธ
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทักษะการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์
ความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยวิธีครอนบาคอัลฟา และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-square Test, t-test และ ANCOVA

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อ
การปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ และทักษะการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษจะเป็นประโยชน์แก่ พยาบาล ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา
ทักษะการปฏิเสธของวัยรุ่น เพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นต่อไป

50920582: MAJOR: COMMUNITY NURSING PRACTITIONER; M.N.S.
(COMMUNITY NURSING PRACTITIONER)

KEYWORDS: SELF-EFFICACY/ MALE PRIMARY SCHOOL STUDENTS/ ALCOHOL
DRINKING

JUTAWDEE KAMONPORNMONKOL: EFFECTS OF SELF-EFFICACY
ENHANCEMENT ON DRINKING REFUSAL SELF-EFFICACY, OUTCOME EXPECTANCY
AND SKILLS AMONG MALE PRIMARY SCHOOL STUDENTS. ADVISOR COMMITTEE:
PORNNAPA HOMSIIN, Ph.D., RUNGRAT SRISURIYAWET, Ph.D., 91 P. 2011.

This study was a quasi - experimental study with nonequivalent control group pretest posttest design. The purpose of this study was to compare the perceived drinking refusal self efficacy, drinking refusal outcome expectations, and drinking refusal skills between male primary school students participating in the program with those who have not participated in the program. Thirty participants were assigned to each group. Simple random was used to select the sample for experiment group. The sample who was similar in age and GPA was selected for control group. The experimental group received a self-efficacy enhancement program based on the concept of Bandura (1997). Questionnaires were developed by the researcher and adapted from the previous studies. They included demographic data, perceived drinking refusal self-efficacy, drinking refusal outcome expectations, and drinking refusal skills. The reliabilities of the questionnaires were analyzed by Cronbach's Alpha Coefficient. Percentage, mean, standard deviation, Chi-square test, t-test and ANCOVA were used for data analysis.

The findings revealed that the experimental group had the higher scores of perceived drinking refusal self-efficacy, drinking refusal outcome expectations and drinking refusal skills, compared to those in control group significantly. Study results then could be a guideline for nurses, teachers and people concerned to develop refusal skills for adolescents to prevent them from alcohol drinking.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
พัฒนาการของวัยรุ่น.....	10
ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	15
ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน.....	19
ทักษะการปฏิเสธ.....	25
ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิจัย.....	42
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง.....	42
ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการ ปฏิบัติเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ ความคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิบัติ การดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ และทักษะการปฏิบัติเครื่องดัดแปลง แอลกอฮอล์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง.....	45
ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการ ปฏิบัติเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ ความคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิบัติ การดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ และทักษะการปฏิบัติเครื่องดัดแปลง แอลกอฮอล์ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	47
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	48
สรุปผลการวิจัย.....	48
อภิปรายผลการวิจัย.....	49
ข้อเสนอแนะ.....	53
บรรณานุกรม.....	54
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก	65
ภาคผนวก ข	67
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการพัฒนาโปรแกรม.....	34
2 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	42
3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการ ปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิเสธ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทักษะการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง.....	45
4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการ ปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิเสธ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทักษะการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	46
5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการปฏิเสธการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หลังเข้าร่วมโปรแกรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วย การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA).....	47

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และการคาดหวังในผลลัพธ์.....	20
3 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และการคาดหวังในผลลัพธ์ ต่อการกระทำพฤติกรรม.....	21
4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตน.....	41